

नीति तथा कार्यक्रम
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

फुडलिङ नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
कोशी प्रदेश, नेपाल

फुडलिङ नगरपालिकाको १६ औं नगर अधिवेशनमा नगर सभाध्यक्ष एवं नगर प्रमुख श्री अमिर मादेन ज्यूद्वारा प्रस्तुत आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम ।

फुडलिङ नगरपालिकाका उप-प्रमुख ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, नगर सभाका सदस्य ज्यूहरू, पत्रकार, नगर सेवक कर्मचारीहरू एवं सम्पूर्ण नगरवासी महानुभावहरूमा सोह्रौं नगरसभाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीको सन्दर्भमा व्यक्तिगत एवं नगरपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन गर्दछु ।

१. सर्वप्रथम सोह्रौं नगरसभाको यस महत्वपूर्ण घडीमा देशका विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू, ताप्लेजुङ लगायत देशका विभिन्न ठाउँहरूमा गएको वाढी पहिरो तथा दैविक प्रकोपमा परी ज्यान गुमाउनु हुने मृतकहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै घाइते हुनुभएकाहरूको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । नेपालको राष्ट्रियता, अखण्डता, स्वाधिनता र लोकतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा सवल नेतृत्व गर्नुहुने अग्रज राजनीतिक व्यक्तित्वहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै वहाँहरूले पुन्याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहन्छु ।
२. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पश्चात प्रजातान्त्रिक अभ्यास गर्ने क्रममा हामी २०७९ साल वैशाख ३० गते भएको दोस्रो स्थानीय तहको निर्वाचनबाट जनादेश पाई नयाँ प्रतिनिधि बनेर आएको २ वर्ष पुरा भएको छ । यस परिस्थितिमा हामी सामु स्थानीय तहमा प्रथम पटक निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले थालनी गरेका नगर विकास सम्बन्धी दिगो र जनमुखी विकास निर्माणका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिदै अझ नयाँ सोच, शैली र सिराबाट उठेर विकास निर्माणका कामको संगठन तथा व्यवस्थापन गर्ने चुनौति र जिम्मेवारी थपिएको छ ।
३. विकासको दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू: फुडलिङ नगरपालिकाको प्रथम नगर विकास योजना तर्जुमा भई चालु आ.ब.२०७८/०७९ देखि लागू भएकोछ । उक्त योजनामा हामीले हाम्रो विकासको दीर्घकालीन सोच “यातायात सञ्जाल, व्यवसायीक कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र औद्योगिक विकास फुडलिङ समृद्धिको आधार” भन्ने नारा अघि सारेका छौं । यस दीर्घकालीन सोचलाई मूर्त रूप दिन “वि.सं.२०८३ साल आषाढ मसान्त भित्र यातायात, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा प्रशासनिक लगायतका पूर्वाधारहरूको आधारभूत स्तर निर्माण गरी फुडलिङ नगरपालिकाको दिगो विकास र समृद्धि निर्माणको आवश्यक जग स्थापित गर्ने र आगामी २० वर्ष भित्र ताप्लेजुङ जिल्लाको सामाजिक सुरक्षा सहितको सुविधा सम्पन्न तथा सीपयुक्त मानवीय स्रोत र साधनको विकासका साथमा वर्तमान मानव विकास सूचाङ्कको अवस्थामा शत प्रतिशतले वृद्धी भई समृद्ध नगरपालिकाको रूपमा विकसित गर्ने” लक्ष्य लिइएको छ । उपरोक्त दीर्घकालीन सोच र लक्ष्यलाई प्राप्त गर्न प्रथम आवधिक नगर विकास योजनाले स्थापित गरेका विकासका लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न सबै विषयगत क्षेत्रहरूका विकास गुरुयोजनाहरू तयार गर्ने र सोही अनुरूप बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, नगरपालिका, अन्य सरोकारवाला निकाय तथा नगरवासीहरूको साझेदारी तथा सहयोगमा उक्त विषयगत योजनाहरूको सबल र सफल कार्यान्वयन गर्दै फुडलिङ नगरलाई सक्षम, सम्पन्न र समृद्ध नगर निर्माण गर्ने उद्देश्य लिइएको छ ।
४. हामीले आगामी आ.ब.२०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दै गर्दा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने राष्ट्रिय प्रतिवद्धता, नेपाल राष्ट्रको १६ औं पञ्च वर्षीय योजना (आ.ब.२०८१/०८२-२०८५/०८६) को लक्ष्य, उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रम, कोशी प्रदेशको प्रथम आवधिक योजना (आ.ब.२०७६/०७७-२०८१/०८२) ले लिएका लक्ष्य, उद्देश्य तथा नीति र फुडलिङ नगरपालिकाको प्रथम आवधिक नगरविकास योजना (आ.ब.२०७८/०७९-२०८२/०८३) ले अख्तियार गरेको लक्ष्य, उद्देश्य र नीति तथा कार्यक्रमहरू समेतलाई दृष्टिगत गरी देहाय बमोजिमका नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी लागू गर्ने सोच राखिएको छ ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका मुख्य आधारहरू:

- नेपालको संविधान,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्तआयोग ऐन, २०७४,
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,
- दिगो विकासको लक्ष्य २०१६-२०३०,
- संघीय र कोशी प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, कानून तथा मापदण्ड,
- श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको सिफारिस,
- राजस्व परामर्श समितिको सिफारिस,
- संघीय तथा कोशी प्रदेश सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- संघीय सरकारको विभिन्न परिपत्र तथा निर्देशनहरू,
- नेपाल सरकारले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताबाट सृजित दायित्वहरू,
- फुडलिङ नगरपालिकाको आवधिक योजना,
- निर्वाचनका वेला नगरवासी सामु गरेका प्रतिवद्धता एवं घोषणाहरू र
- वडाहरूको जनसंख्या, भूगोल, क्षेत्रफल, खर्चको आवश्यकता, राजस्व क्षमता, पूर्वाधारको अवस्था समेतका आधारहरू।

(क) पूर्वाधार विकासका नीतिहरू:

१. स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल:

- (क) ड्रेन सहितको सडक निर्माणमा जोड दिइनेछ।
- (ख) सोलिङ सडक निर्माण कार्यलाई निरुत्साहित गरि कालो पत्रे तथा ढलान सडक निर्माणमा जोड दिइनेछ। साथै हाल मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका सडकहरूको स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ।
- (ग) सडक सीमा अतिक्रमण गरी निर्माण गरिएका संरचनाहरू हटाइदैं लगिनेछ।
- (घ) सडक निर्माण गर्दा सडकको दुवै किनारामा वृक्षारोपण गर्ने तथा Environment Management Plan (EMP) बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- (ङ) नगर यातायात गुरु योजना (MTMP) बनाई लागु गरिने छ।
- (च) सडकपुल निर्माण गर्न सम्भव नभएका स्थानहरूमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गरिने तथा हाल सञ्चालनमा रहेका झोलुङ्गे पुलहरूको मर्मत सम्भारलाई नियमितता दिइनेछ।
- (छ) नगरपालिका भित्रका सडकहरू मर्मत गर्नु पर्ने भएमा मर्मत कोषको प्रयोग गरिने छ।
- (ज) सडक निर्माण मपदण्ड बनाई लागु गरिने छ।
- (झ) सडकहरूको सिमाको लगत कट्टा गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईने छ।
- (ञ) नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र निर्माण हुने सडक सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तयार गरी लागू गरिनेछ।

२. भवन तथा शहरी विकास:

- (क) फुडलिङ नगरपालिकाले भवन निर्माण सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तयार गरी भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड र भवन निर्माण आचार संहिताको आधारमा भवन निर्माण इजाजत प्रदान गरिनेछ।
- (ख) नगरपालिकाको स्थापना हुनु अगावै बनेका घरहरू तथा नक्सापास नगरी बनाइएका घरहरूको अभिलेखीकरण कार्य २०८१ सालको असोज मसान्त देखि पुर्ण रुपमा बन्द गरिनेछ।

- (ग) नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने घरहरूको निर्माण स्वीकृति तथा नक्सा पास गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- (घ) नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र २०८१ श्रावाण १ गतेदेखि निर्माण गरिने सम्पूर्ण संरचनाहरू ईजाजात नलिई बनाएमा त्यस्तो संरचनाहरूको अभिलेखिकरणलाई बन्द गरिनेछ ।
- (ङ) अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री र महिलामैत्री पूर्वाधार संरचना निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- (च) नगरपालिकाको रिड रोड (चक्रपथ) निर्माण कार्यको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- (छ) भवन निर्माण मापदण्डलाई प्रभावकारी बनाई वस्ती विकास हुने क्षेत्रमा सडक, ढल, खानेपानी र विद्युत जस्ता सुविधाहरूको वृद्धि गर्न श्रोत परिचालन गरिनेछ ।
- (ज) फुडलिङ नगरपालिका क्षेत्र भित्र निर्माणाधीन बसपार्कलाई व्यवस्थित गरिदै लगिने छ ।
- (झ) फुडलिङ बजार क्षेत्रमा सडक पेटी निर्माण तथा रेलिङ निर्माण कार्यलाई अगाडी बडाईने छ ।
- (ञ) बाँकी वडा कार्यालयहरूको प्रशासनिक भवन क्रमशः निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- (ट) सुरक्षित आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन स्रोत व्यवस्थाको लागि पहल गरिनेछ ।
- (ठ) नगरपालिका भित्र विद्यमान रहेका गुम्बा, मठ मन्दिर, चर्च, माङ्हिम, मलामी पाटी, विश्रामलय, समाधीस्थल जस्ता धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थलहरूको भवन तथा अन्य संरचना निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

३. पदमार्ग निर्माण:

- (क) नगरपालिका भित्र आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन तथा आवत जावतमा सहजताका लागि विभिन्न स्थानहरूमा पदमार्ग निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४. खेलमैदान निर्माण:

- (क) निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका खेलमैदानहरूको स्तरोन्नती गरी थप खेलमैदानहरू निर्माण गरिनेछ ।

५. सिंचाई विकास

- (क) कृषि योग्य जमीनको लागि सिंचाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (ख) पानीको श्रोत पहिचान गरी पैनी तथा कुलोको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- (ग) किसानलाई सिंचाईमा प्रयोग हुने यन्त्र उपकरणहरूमा अनुदान तथा सहूलियत कर्जाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (घ) थोपा सिंचाई तथा पोखरी निर्माणका लागि कर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

६. ऊर्जा:

- (क) नगरपालिकाको बजार क्षेत्रहरूमा जडान गरिएका सडक बत्ती व्यवस्थापनको कार्यलाई निजी क्षेत्र एवं स्थानीय सरोकारवालाहरूको सहभागितामा अगाडि बढाइनेछ ।
- (ख) नगरपालिकाले उज्यालो नगर बनाउने कार्यक्रम अन्तर्गत उर्जा नीति ल्याई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- (ग) घर घरबाट निस्कने धुवालाई व्यवस्थापन गर्नका लागि सुधारिएको चुल्हो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (घ) वायोग्यास प्लान्ट निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (ङ) घर निर्माण गर्दा सौर्य उर्जा जडान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (च) नगरपालिका र अन्य निकायहरूसँगको साझेदारीमा वैकल्पिक उर्जा कार्यक्रमलाई जोड दिइनेछ ।

(ख) सामाजिक विकासका नीतिहरू:

१. शिक्षा:

- (क) सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार तथा शैक्षिक विकासको लागि साझेदार संस्थाहरूसँगको समन्वयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- (ख) शिक्षक विद्यार्थी दरबन्दि मिलान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- (ग) विद्यार्थीमा अन्तरनिहित प्रतिभाको विकासको लागि प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (घ) शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी शैक्षिक गतिविधिलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- (ङ) सामुदायिक विद्यालयमा ई-हाजिरीको व्यवस्था मिलाइनुका साथै विधुत मैत्री, सूचना मैत्री तथा प्रविधि मैत्री विद्यालय बनाउँदै लगिनेछ ।
- (च) मेयर, उपमेयर सँग बालबालिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (छ) शिक्षण संस्थाहरूको प्रभावकारी अनुगमन, निरीक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- (ज) नगरपालिकाको शैक्षिक गतिविधि समेटेर तयार गरिने शैक्षिक दर्पण पुस्तक प्रकाशन गरी आम नगरवासीलाई शैक्षिक गतिविधिको बारेमा जानकारी गराइनेछ ।
- (झ) ईन्टरनेट जडान हुन बाकी विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवा विस्तार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (ञ) न्यानो विद्यालय र हरित विद्यालय कार्यक्रम संचालन गरिनुका साथै विद्यालयहरूमा बालबचत कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (ट) सामुदायिक विद्यालयहरूको कक्षा ८ र कक्षा १० को वार्षिक परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने १ जना छात्र तथा १ जना छात्रा २ जनालाई पुरष्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (ठ) भाषा, साहित्य र कलामा विशेष योगदान पुऱ्याउने स्रष्टालाई सम्मान गर्ने व्यावस्था मिलाइनेछ ।
- (ड) आर्थिक रूपले विपन्न, दलित, जनजाती, सिमान्तकृत, द्वन्द्व पीडित र विपत्तीमा परेका बालबालिकाहरूलाई विशेष छात्रावृत्तिको व्यवस्था मिलाइनुका अलवा दलित विद्यार्थीलाई सूचना प्रविधि अध्ययनको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (ढ) सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक सामग्री, खेल सामग्री, प्राथमिक स्वास्थ्य उपचारका सामग्रीहरू वितरण गरिनेछ ।
- (ण) प्रारम्भिक कक्षा विस्तार गर्ने तथा नगरपालिकाबाट वितरण हुने अनुदानलाई वैज्ञानिक तथा पारदर्शी बनाइनेछ ।
- (त) पाठ्यक्रम प्रवोधिकरण कार्यक्रम तथा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरिने र स्थानीय भाषा पठन पाठन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (थ) सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापनरत शिक्षकहरूको क्षमता विकासको कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनुका अलवा विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा शिक्षक अभिभावक संघको सक्रिय सहभागितामा विद्यालयको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- (द) छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (ध) नगरको इच्छा वुहारीलाई शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (न) अभिभावकसंग विद्यालयको सम्बन्ध विस्तार गर्नका लागि विद्यालयमा मासिक रूपमा अभिभावक भेला तथा अन्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (न) स्थानीय तहले मासिक रूपमा विद्यालयको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ ।
- (प) विद्यालयतहका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको मासिक रूपमा तलब भत्ता भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (फ) संस्थागत विद्यालयको पाठ्यपुस्तक, शुल्क लगायत विविध पक्षहरूमा अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।

२. स्वास्थ्य:

- (क) स्वास्थ्य चौकीलाई सुविधा सम्पन्न रूपमा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- (ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई सम्पूर्ण नगरबासीहरूको पहुँचमा पुऱ्याइनेछ ।
- (ग) स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन प्रथम सेवा विन्दु नगरपालिकामा नै स्थापना गर्न पहल गरिनेछ र वीमा कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी सम्पूर्ण नागरिकलाई स्वास्थ्य वीमाको पहुँचमा वृद्धि गरिनेछ ।

- (घ) मुटु रोग, क्यान्सर, मृगौला डाइलासिस तथा मृगौला प्रत्यारोपण, मेरुदण्ड पक्षघात, कलेजो प्रत्यारोपण जस्ता कडा रोगबाट पीडित नगरबासीहरूको औषधी उपचार सेवा लिन सहज तुल्याउन यातायात खर्चलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (ङ) घरमै शुन्य सुत्केरीको आधार तयार गर्न आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी बर्थिङ सेन्टर सुदृढिकरण तथा सुरक्षित गर्भपतन सेवाको पहुँचमा वृद्धि गरिनेछ ।
- (च) गर्भवति तथा सुत्केरी आमाहरूको लागि निःशुल्क क्याल्सियम चक्की वितरण, घुम्ती भिडियो एक्स-रे, आमा किताब मार्फत सेवामा पूर्ण सहभागिता गराइनेछ ।
- (छ) उत्तर-प्रसूति सेवालार्इ थप प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- (ज) स्वास्थ्य चौकीहरूमा प्रयोगशाला सेवालार्इ स्थापना तथा विस्तारमा जोड दिइनेछ ।
- (झ) स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरलाई सुधार गर्न न्युनतम सेवा मापदण्डलाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- (ञ) स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक पूर्वधार सुधारमा जोड दिइनेछ ।
- (ट) नगरपालिकालार्इ पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दीगोपना कायम गरिनेछ ।
- (ठ) गाँउघर क्लिनिक सेवालार्इ आवश्यकताका आधारमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- (ड) नगर भित्रका जेष्ठ नागरिकहरूको लागि घरमै गएर निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- (ढ) नगरपालिकाका विभिन्न वडाका स्तनपायी आमा तथा शिशुको सुरक्षार्थ स्वास्थ्य परीक्षण गरी दुध वर्धक औषधीहरू वितरण गरिनेछ ।
- (ण) महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनुका साथै उपलब्ध गराईदै आएको संचार तथा यातायात खर्चलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (त) पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्दै सुनौलो हजार दिने आमाहरूको लागि पोषण विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- (थ) क्षयरोग मुक्त अभियानलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नका लागि आवश्यक साधन र श्रोतको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- (द) नगरपालिका भित्रका विरामीहरूलाई आवश्यक रगत निःशुल्क उपलब्ध गराईने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (ध) नसर्ने रोगहरूको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि विभिन्न निकायहरूसंगको समन्वय तथा साझेदारीमा शिविर तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- (न) नगरपालिकाको बजार क्षेत्र भित्र खुला व्यायमशाला निर्माण गरिनेछ ।
- ३. खेलकुद:**
- (क) “राष्ट्रका लागि खेलकुद स्वास्थ्यका लागि खेलकुद” भन्ने नारालार्इ मूर्त रुप दिन नगर खेलकुद विकास समिति मार्फत् खेलकुद क्लबहरू र खेलकुद विकास कार्यक्रमहरूलाई एकद्वार प्रणालीमा आबद्ध गर्दै लगिनेछ ।
- (ख) फुडलिड बजार क्षेत्र भित्र खेलकुद, मनोरञ्जन तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि अति आवश्यक खुल्ला मैदानको व्यवस्थापनकालागी जग्गा खरिद गरी निर्माण कार्य गरिनेछ ।
- (ग) नगरस्तरीय खेलकुद, मेयर कप, राष्ट्रपति रनिड शिल्ड, अन्तरपालिका खेलकुदहरूको सञ्चालन एवं प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- (घ) लोप हुँदै गएको राष्ट्रिय खेलहरूको संरक्षण गर्न पहल गरिनेछ ।
- (ङ) राष्ट्रपती रनिड शिल्ड प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- (च) हरेक वडामा एक खेल मैदान निर्माण तथा निर्माण भएका खेल मैदानको स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

- (क) नगरपालिकाले प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय र करुणा फाउण्डेसन नेपालसंगको त्रिपक्षिय लागत साझेदारीमा अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- (ख) लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तीकरण कार्यक्रमलाई जोड दिँदै महिला बालबालिकाका विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा, दुर्व्यवहार र भेदभाव न्यूनीकरण गर्न सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ग) लक्षित समूह विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (घ) नगर क्षेत्रभित्र बाल श्रम उन्मुलनमा सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ङ) जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम, जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- (च) सामाजिक विकृतिका रूपमा रहेका जातीय छुवाछुत, दाइजो प्रथा, बाल बिवाह जस्ता सामाजिक कुसंस्कारहरूको न्यूनीकरणका लागि जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- (छ) महिला स्वरोजगार सिर्जनामा सहयोग पुऱ्याउने सिपमूलक तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ज) लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ ।
- (झ) जेष्ठ नागरिक अक्षयकोष स्थापना गरी सय वर्ष माथीका जेष्ठ नागरिकलाई सेवा पुऱ्याइनेछ ।
- (ञ) दलित सीप विकास तथा आवास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- (ट) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको तथ्याडक संकलन गरी आत्म निर्भर बनाउन अपाङ्गता रोकथाम तथा पुर्नस्थापना कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- (ठ) हिंसा पिडित महिला तथा वालवालिकाहरूको उचित संरक्षण गरिनेछ ।
- (ड) सडक वालवालिकाहरूलाई समाजमा पुर्नस्थापना गर्नको लागि निजि साजेदारीमा एक वालगृह संचालन गरिनेछ ।
- (ढ) लागू औषध तथा मादक पदार्थ दुर्व्यसनी विरुद्ध जिल्ला प्रहरी कार्यालयसंगको सहकार्यमा विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- (ण) महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक दिवस मनाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनइनेछ ।
- (त) ताप्लेजुड जिल्ला स्थित पालिकाहरूसँग आवश्यक सहकार्य र समन्वय गरी नगरपालिका भित्र एक सेफ हाउसको स्थापना गरिनेछ ।

५. खानेपानी तथा सरसफाई

- (क) फुडलिड नगरपालिका भित्र प्लाष्टिकको झोला प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- (ख) स्वच्छ एवं गुणस्तरीय खानेपानीको दिगो व्यवस्थापनको लागि फुडलिड नगर गौरव खानेपानी आयोजना सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ग) खानेपानी स्रोतहरूको पहिचान गरी नगरका सबै वडाहरूमा बालमैत्री एक घर एक धाराको अवधारणा अनुरूप स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धताका लागि नगरबाट सञ्चालन गर्न सम्भव नभएका खानेपानी योजनाहरूको लागि सङ्घीय सरकार तथा प्रदेश सरकारका सम्बन्धित निकायहरूमा बजेट व्यवस्थानको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- (घ) सञ्चालनमा रहेका खानेपानी ट्याङ्कीहरूको मर्मत तथा संभार गरी नगरवासीहरूमा स्वच्छ खानेपानीको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- (ङ) डम्पिङ साइट निर्माण कार्यलाई प्रभाकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- (च) पानीका मुहानहरू संरक्षण गरिने छ ।
- (छ) फोहोरमैला उत्पादन बिन्दुमै कुहिने र नकुहिने फोहोर छुट्याउन लगाई फोहोरमैला उठाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ज) फोहोरमैला उठाउने कार्य सबै नगर बासीहरूको पहुँचसम्म पुऱ्याइनेछ ।

(झ) फुडलिड बजारक्षेत्रलाई निरन्तर सरसफाई गरिनेछ ।

६. संस्कृति प्रवर्द्धन:

(क) नगर क्षेत्रभित्रका मठ, मन्दिर, पाटी, पौवा, बौद्ध, चैत्य, गुम्बा, चर्च, धर्मशाला लगायतका धार्मिक महत्व राख्ने स्थानहरूको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

(ख) ऐतिहासिक, पुरातात्विक र सांस्कृतिक धरोहरहरूको संरक्षण गरिनेछ ।

(ग) नगर क्षेत्रभित्र परम्परादेखि सञ्चालन हुँदै आएका मौलिक, कला, संस्कृति विभिन्न जातजातीका भाषा लिपीको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

(घ) साहित्य, कला, विभिन्न जात जातीका भेषभूषा एवं सांस्कृतिक दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका वस्तुहरूको सङ्कलन संरक्षण र संवर्द्धनका लागि निर्माणाधिन बहुसांस्कृतिक सङ्ग्रहालयको लागि सम्बन्धित निकायमा बजेट व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।

(ङ) परम्परागत रूपमा प्रचलनमा रहेका मेला, जात्रा, पर्व, महोत्सव, नाच, गान, वाजा तथा धर्म संस्कृतिको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

(ग) आर्थिक विकासका नीतिहरू:

१. कृषि:

(क) परम्परागत निर्वाहमूखी खेती पद्धतिलाई व्यवसायिक तथा आधुनिक खेती प्रणाली अपनाउन कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

(ख) कृषिमा व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरणका उपायहरू खोजी गरी विदेश जान चाहने र विदेशबाट फर्केका युवाहरूलाई कृषि पेशामा आबद्ध भई स्वरोजगार बन्न उत्प्रेरित गरी कृषि क्षेत्रको उत्पादन बढाइनेछ र जीवन पद्धतिको रूपमा स्थापित गर्न कृषि शिक्षालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

(ग) कृषकहरूलाई बिऊ, बिजन वितरण गरी एक वडा एक उत्पादन तथा कृषि नर्सरी स्थापना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(घ) फुडलिड बजारमा व्यवस्थित कृषि थोक बजार सञ्चालन गरिनेछ ।

(ङ) कृषिलाई जलवायू परिवर्तन अनुकूल उत्पादनशील प्रविधिको विकासमा जोड दिइनेछ ।

(च) कृषि यान्त्रिक उपकरण अनुदान तथा सहूलियत कर्जाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(छ) बेमौसमी खेती, आलू, अलैची, किवी, अम्लिसो, चिया, फलफूलको पकेट क्षेत्र र वलक क्षेत्रको पहिचान गरी कृषकहरूलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । साथै अलैचीमा देखा परेको रोगको निदान गर्न प्राविधिक सहयोग जुटाइनेछ ।

(ज) व्यवसायिक कृषि प्रवर्द्धनको गर्न कृषकहरूका लागि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(झ) स्थानीय कृषि उपजको उत्पादनलाई चिस्यान केन्द्र, भण्डारण र बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ञ) कृषिजन्य उत्पादनमा विषाधिको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ ।

(ट) कृषिमा संलग्न कृषक एवं खेती योग्य जमिनको पार्श्वचित्र निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

(ठ) कृषिमा जैविक विधिबाट रोग नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

(ड) नगरपालिका भित्रका उत्कृष्ट किसान तथा व्यवसायिलाई सम्मानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ढ) नगरपालिकाले फलफूलका विरुवाहरू उत्पादनको लागि एक नर्सरीको स्थापना गर्नेछ ।

(ण) बागबानी बिकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न फलफूलका विऊ विजन, बोट विरुवा तथा टनेल खरिद वितरण कार्यमा जोड दिइनेछ ।

(त) रैथाने वाली प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई जोड दिइनेछ ।

(थ) महुरी पालन व्यवसायलाई प्रोत्सान गरिनेछ ।

२. पशु सेवा:

(क) नगरवासीहरूलाई स्वास्थ्यकर मासु उपलब्ध गराउन मासु व्यवसायीहरूको लागि उचित तालिमको प्रबन्ध गरिनेछ ।

(ख) स्वच्छ मासुको उपलब्धता सुनिश्चित गर्न पशु बधशाला स्थापना, मासु पसल तथा मासु ढुवानीका साधनहरूको मापदण्ड तोकी नियमन गरिनेछ ।

(ग) पशुहरूमा लाने रोगहरूको उपचार गर्न मोबाइल पशु क्लिनिक सञ्चालन गरिनुका साथै डिस्पेन्सरी शाखावाट गोवर र पिसाव परीक्षण सहित औषधी वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(घ) व्यवसायिक पशुपालनका लागि गोठ सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरी पशुपालक कृषकहरूको लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ङ) पशु विमा तथा नश्ल सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(च) कुकुरको टोकाइबाट लाग्न सक्ने रेबिज रोग नियन्त्रणका लागि रेबिज बिरुद्धको खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(छ) बंगुर, भैंसी, बाख्रा र कुखुरा विकास पकेट क्षेत्र स्थापना गर्दै लगिनेछ ।

(ज) पशुजन्य खोप तथा महामारी रोग नियन्त्रणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(झ) घाँसको नर्सरी स्थापना तथा हिउँदे तथा बर्षे घाँसका विरुवा वितरण गरिनेछ ।

(ञ) पशु हाट बजार स्थापना गरिनेछ ।

(ट) पशु कल्याणका आधारभुत सिद्धान्तलाई सुनिश्चित गर्दै पशुपन्छीप्रति हुने निर्दयी व्यवहारमा रोक लगाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

(ठ) माछा पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

(ड) दुग्द डेरी स्थापनामा सहयोग गरिनेछ ।

३. उद्योग तथा वाणिज्य:

(क) नगर क्षेत्रमा सञ्चालित उद्योग एवं व्यवसायहरूलाई उद्योग वाणिज्य सङ्घको समन्वयमा दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ख) उद्यमशीलता विकासका लागि घरेलु कार्यालय तथा उद्योग वाणिज्य सङ्घको सहकार्यमा उद्यमशीलताका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(ग) विपन्न महिलाहरूको जीविकोपार्जनमा सुधार गर्न स्वरोजगार सिर्जना हुन सक्ने सीप विकासको कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(घ) स्थानीय परम्परागत एवं लोपोन्मुख घरेलु उद्योगहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ङ) औद्योगिक ग्राम स्थापना गरिनेछ ।

(च) स्थानीय श्रोत, सीप, कच्चा पदार्थ, श्रम तथा प्रविधिको उपयोगको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

(छ) नगर विकास कोषको ऋण सहयोगमा विभिन्न किसिमका उद्योगहरू स्थापना गरिनेछ ।

(ज) निजी लागानी कर्ताहरूसंगको साझेदारीमा लघु उद्यम घरेलु तथा साना उद्योग स्थापना गरिनेछ ।

(झ) कृषी तथा वन पैदावारमा आधारित उद्योगहरू स्थापना गरिनेछ ।

(ञ) महिला उद्यमीहरूलाई बैंक तथा सहकारी संस्थामार्फत सरल र सुलभ तरिकाले ऋण लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ट) नव प्रवर्द्धनमा आधारित उद्योगहरू स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

- (ठ) साना उद्यमीहरूको लागि उद्यम विकास गर्न आवश्यक औजार उपकरणहरू साझेदारीमा खरिद गरी वितरण गरिनेछ ।
- (ड) साना तथा घरेलु उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि ढाका कपडा बुनाई, राडि पाखि बुनाई, गलैचा, जुत्ता चप्पल बुनाई, मुडा बुनाई आदि जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गरी नयाँ उद्यमीहरूको सृजना गरिनेछ ।
- (ढ) उद्यमी रोजगार विकास बैंक स्थापना गर्न जोड दिइनेछ ।

४. पर्यटन विकास:

- (क) नगरपालिका क्षेत्रभित्र नगर पार्क, सहिद पार्क, Children Park निर्माण गर्न उपयुक्त स्थानको खोजी गरिनेछ ।
- (ख) पर्यटन प्रवर्द्धनका योजना तथा कार्यक्रमहरू क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- (ग) आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूका लागि होटल, पाहुना घर तथा रेष्टुरेण्ट निर्माणका लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- (घ) नगरपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि विकास साझेदार संस्थाहरूको सहकार्यमा 'सडक पर्यटन' आयोजना सञ्चालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- (ङ) फुडलिड बजारलाई पर्यटकिय बजारको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- (च) नगरपालिकाक्षेत्र भित्र रहेका पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा भ्युटावर तथा घण्टाघर निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- (छ) पर्यटन गुरुयोजना बनाई लागु गरिने छ ।
- (ज) पर्यटन विकासका लागि पर्यटन नीति तथा पर्यटन कार्यविधि ल्याइनेछ ।
- (झ) स्थानीय स्तरमा रहेका बाँसका जरा तथा बोटविरुवाको जराहरूबाट हस्तकलाका सामाग्रिहरू निर्माण सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।

५. सहकारी:

- (क) “गाउँ गाउँमा सहकारी घर घरमा रोजगारी” भन्ने नारालाई मूर्त रूप दिन एक वडा एक कृषि सहकारी गठन गरी कृषि सहकारी मार्फत् किसानहरूको आय आर्जनमा वृद्धि गरी जीवनस्तरमा सुधार गरिनेछ ।
- (ख) सहकारी विभागले कार्यान्वयनमा ल्याएको सहकारी तथा गरिबीसम्बन्धी एकिकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा विवरणहरू प्रविष्टी र अभिलेखिकरण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- (ग) सहकारी संस्थाहरूका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूका लागि सहकारी शिक्षासम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- (घ) सहकारी संस्थाको नियमन तथा अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

(घ) वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन कार्यक्रम:

(अ) सामुदायिक वन

१. सामुदायिक वन व्यवस्थापन मार्फत् वन नर्सरी, कृषि वन र वनजन्य उद्यम विकासमा जोड दिइनेछ ।
२. वन्यजन्तु र त्यसको वासस्थान तथा दुर्लभ वनस्पतीको संरक्षण गरिनेछ ।
३. मानव-वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनिकरणका लागि चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. वन अतिक्रमण, चोरी निकासी, वन डढेलो जस्ता अपराधिक गतिविधिलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
५. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा आवद्ध व्यक्तिहरूको लागि जिविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

६. स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार समुदायिक वन उपभोक्ताले नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने रकम बुझाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. शहरी तथा नगर क्षेत्र भित्र बगैचा हरियाली बिस्तार गरिनेछ ।
८. वन संग सम्बन्धित ऐन नियमहरु बनाई कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
९. लोपउन्मुख वन्यजन्तुहरु रेडपाण्डा, डाँफे, कस्तुरी, काँडे भ्याकुरहरुको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।

(आ) भु-संरक्षण तथा जलाधार संरक्षण

१. जैविक विविधता, जलाधारको दिगो विकासका लागि जन-सहभागितामूलक व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
२. ताल, तलैया र सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र विकास गरी पर्यटन प्रवर्द्धनसँग आवद्ध गरिनेछ ।
३. जल, कृषि, वन व्यवस्थापनका कार्यक्रमलाई समेटेर एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग पुऱ्याइनेछ ।
४. भूक्षय, बाढी, पहिरो नियन्त्रणका लागि बायो इन्जिनियरिङ प्रविधि समेतको प्रयोग गरी योजनाहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(इ) जलवायु परिवर्तन तथा वातावरण संरक्षण

१. जलवायु परिवर्तनको प्रभाव न्यूनिकरण गर्न गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र एवं विकास साझेदार संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. वातावरणमैत्री पूर्वाधार निर्माण तथा वातावरण प्रदूषण न्यूनिकरणमा जोड दिइनेछ ।
३. जलवायु परिवर्तन न्यूनिकरणका लागि वातावरणमैत्री स्वच्छ ऊर्जा र हरित विकासमा सहयोग पुग्ने कार्यक्रम तथा योजनाहरुको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(ई) विपद् व्यवस्थापन

१. विपद् व्यवस्थापन कोषमा बजेट व्यवस्थापन गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरणका कार्यक्रमहरु एकद्वार प्रणाली मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
२. विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापनका लागि वृहत् सहभागिता सुनिश्चित गरी सचेतना अभिवृद्धि गर्दै विपद् पश्चातको पुनर्लाभ, पुनर्स्थापना, पुनर्निर्माण र नव निर्माणका कार्यलाई सबल र उत्थानशील बनाइनेछ ।
३. विपद् जोखिम न्यूनिकरण योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीतालाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
४. विपद् प्रतिकार्य योजनालाई कार्यान्वयन गर्दै विपत् पूर्व तयारीका लागी आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५. शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषी, उद्योग, पर्यटन, उर्जा, आवास, यातायत, खानेपानी तथा सरसफाई लगायतका पूर्वाधारमा पर्नसक्ने विपद् जोखिमका प्रभाव सम्बन्धमा विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गरी प्रचारप्रसार गरिनेछ ।
६. सडक दुर्घटनाका सम्भावित क्षेत्रहरु पहिचान गरी टाफिक प्रहरीसंग समन्वयगरी सडक दुर्घटना निउनिकरण गरिनेछ ।

(ड) सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास:

१. नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, आम्दानी तथा खर्चको सार्वजनिककरण, सार्वजनिक लेखा परीक्षण एवं चौमासिक समीक्षा गरिनेछ।
२. नगरपालिकामा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहित गरी कार्यसम्पादनलाई चुस्त दुरुष्ट बनाउन कोशी प्रदेश स्थानीय सेवा ऐन बमोजिम नेपाल सरकारले तोकेको सरकारी कर्मचारीको न्यूनतम तलव स्केल उपलब्ध गराइनेछ।
३. नगरपालिकामा सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि आवश्यक कानून तर्जुमा गरी सम्बन्धित कर्मचारीले पाउने मासिक पारिश्रमिकबाट १० प्रतिशत र कार्यालयबाट थप २ प्रतिशत गरी १२ प्रतिशत रकम संचयकोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
४. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाहरूको जानकारीको लागि नागरिक वडा पत्र (Citizen Charter) तथा सेवाग्राहीहरूलाई आवश्यक सूचना प्रवाह र सहयोग पुऱ्याउने सहायता कक्ष (Help Desk) को व्यवस्था गरिनेछ।
५. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई गुणस्तरीय बनाउन गुनासो पेटिका, गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था र सुचना अधिकारीको व्यवस्थालाई निरन्तरता गरिनेछ।
६. नगरवासीलाई छिटो र सर्वसुलभ सेवा प्रदान गर्नका लागि आवश्यकताअनुसार घुम्टि सेवा शिविर सञ्चालन गरिनेछ।
७. उपभोक्ताबाट संचालन हुने आयोजनाहरूमा शून्य पेशकीको अवधारणालाई निरन्तरता दिइनेछ।
८. विद्युतिय सुशासन प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ।
९. नगरपालिकाको काम कारवाहीलाई खुल्ला, पारदर्शी, प्रभाकारी, दिगो र परिणाममुखी बनाउन मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गरिनेछ।
१०. भ्रष्टचार विरुद्ध शून्य सहनशितताको नीति अवलम्बन गरिनेछ।
११. सेवा प्रवाहमा पुरस्कर र दण्डको सिद्धान्त लागु गरिनेछ।
१२. आयोजना संचालनमा प्रयोगशाला परीक्षणलाई प्रभाकारी बनाउन नगरपालिकामा एक प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ।
१३. संगठन-व्यवस्थापन (organization and management) लाई समय सापेक्ष सुधार गर्दै लगिनेछ।
१४. नगरपालिकाले निश्चित मापदण्ड तयार गरी आफ्नो छुट्टै निशान छाप निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
१५. नगरपालिकाभित्र इन्टरनेटको पहुँच नपुगेका वडा तथा स्वास्थ्य कार्यलयहरूमा इन्टरनेट विस्तार गरिनेछ।

(अ) सुरक्षा व्यवस्थापन

१. नगरवासीलाई सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउन फुडलिड बजारमा रहेका प्रहरी पोष्टहरूलाई स्तरोन्नती गरिनेछ।
२. नगर सुरक्षाका लागि नगरपालिका क्षेत्रका बजारहरूमा आवश्यकता अनुसार सि.सि. क्यामराको जडान, मर्मत र संभार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
३. नगरपालिकाको सुरक्षा, राजश्व सुधार, विपद् व्यवस्थापन, हाट बजारको व्यवस्थापन र फोहोरमैला व्यवस्थापन आदी कामलाई सहज बनाउनका नगर प्रहरी राख्ने व्यवस्थापन गरिनेछ।
४. नगरवासीलाई सुरक्षाको प्रत्याभूती गराउन प्रहरीको पहुँच नपुगेका वडाहरूमा प्रहरी कार्यालय स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ।

(आ) क्षमता विकास

१. जनप्रतिनिधि एवं कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउन क्षमता विकास योजना (Capacity Development Plan) तर्जुमा गरी क्षमता विकास कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
२. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाहरूलाई सेवाग्राहीमैत्री एवं डिजिटलमैत्री बनाइदै लगिनेछ ।
३. टोल विकास संस्था गठन गरी पदाधिकारीहरूको क्षमता विकासको कार्यक्रम सञ्चालन गरी नगरपालिकाको विकासमा टोल विकास संस्थाहरूलाई क्रियाशील गराइनेछ ।
४. उपभोक्ता समितिको क्षमता अभिवृद्धिका लागि उपभोक्ता अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. नगरपालिकाभित्रका उद्यमशिल यूवा जनशक्तिहरूको लागि थप क्षमता अभिवृद्धका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

(इ) राजश्व प्रशासन

१. राजश्वका श्रोतको दायरा फराकिलो बनाउने ।
२. राजश्व प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउने ।
३. राजश्व असुलिलाई प्रभावकारी बनाउने विद्युतीय प्रणालिको प्रयोग गर्ने ।
४. करदाताहरूसंग राजश्व परिचालन सम्बन्धी अन्तरकृया तथा छलफल कार्यक्रम गर्ने ।
५. करदाताहरूलाई करको दायरामा आउन प्रोत्साहन गर्ने ।
६. नगरपालिका भित्रका उत्कृष्ट करदाताहरूको लागि सम्मानको व्यवस्था गर्ने ।
७. कर तथा राजश्वसंग सम्बन्धित थप ऐन कानून तर्जुमा गरी लागु गर्ने ।
८. राजस्व अभिवृद्धिका लागि राजस्व शिक्षा र कर सप्ताह कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
९. राजस्व चुहावटका क्षेत्र पहिचान गरी नियन्त्रणका लागि आवश्यक पहलकदमी चालिनेछ ।
१०. राजस्व सङ्कलनका लागि आवश्यक संरचना र जनशक्तिको क्षमता विकास गरिनेछ ।

(ई) रोजगार

१. गरिबी, बेरोजगारि र रोजगार प्रदायक क्षेत्रको तथ्याङ्क, सुचना सङ्कलन, समन्वय र बेरोजगारी न्यूनीकरण गर्नका लागि रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी रोजगार सेवा केन्द्रलाई सेवा मुखी बनाईनेछ ।
२. बैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूलाई आवश्यक परामर्श, श्रम स्वीकृति, पुनः श्रम स्वीकृति कार्यको लागि सहजीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३. नगरपालिकामा सूचिकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई स्वरोजगार बनाउन सीप विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
४. स्थानीय श्रमवजारको मागको आधारमा सीप विकास सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी रोजगारिमा पदस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना र युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू साझेदारीमा समेत सञ्चालन गरिनेछ ।
६. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिहरूको ज्ञान, सीप र क्षमता उपयोग हुने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ ।

७. जिल्ला प्रशासन कार्यालयको हाता भित्र वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना तथा परामर्श सेवाका साथै वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी विशिष्टकृत सेवा प्रदान गर्ने आप्रवासी सेवा केन्द्र (सहायता कक्ष) को स्थापना गरी संचालन गरिनेछ ।

(उ) पञ्जिकरण

१. घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडामा वायोमेट्रीक डिभाइस खरिद गरिनेछ ।
२. पञ्जिकरण र सामाजिक सुरक्षालाई व्यवस्थित गर्न तालिम गोष्ठी तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. नगरवासीको पहुँच अभिवृद्धि गर्न घटना दर्ता सप्ताह मनाइनुका साथै घटना दर्ता र सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभुतिका लागि घुम्ती शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
४. विद्यालयहरूको समन्वयमा विद्यार्थीहरूलाई घटना दर्ता र सामाजिक सुरक्षाको बारेमा चेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षाक नियमित बैठक बसि पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षाको कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याइनेछ ।

(च) विधायन समिति:

१. विधायन समितिका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।
२. नगरपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेको विषयमा बनाउनु पर्ने ऐन कानूनको निर्माणलाई जोड दिइनेछ ।

(छ) न्यायीक समिति:

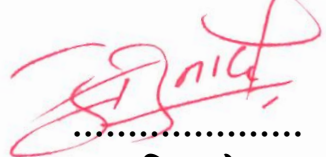
१. न्यायीक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शिघ्र निरूपण गरि प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति लिइनेछ ।
२. समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको बिषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै वडा वडामा न्याय सम्पादन र कानूनी प्रक्रियाका बारेमा जानकारी गराइनेछ ।
३. न्यायीक सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक परामर्श सेवाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. न्यायीक समितिका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको लागि अन्तर जिल्ला स्तरीय अनुगमन भ्रमण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. न्यायीक कार्यसम्पादन सम्बन्धी जिल्ला स्तरीय सञ्जाल गठन गर्न अन्य पालिकाहरूसंग समन्वय गरिनेछ ।
६. मेलमिलाप कर्ताहरूको पुनर्ताजकी तालिम संचालन गर्दै मेलमिलाप केन्द्रलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

उपरोक्त अनुसार मैले प्रस्तावित आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट “यातायात सञ्जाल, व्यवसायीक कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र औद्योगिक विकास फुडलिङ समृद्धिको आधार” निर्माण भई नेपा ल र नेपालीको सुख र समृद्धिको आकाङ्क्षा पूरा भई राष्ट्र विकासमा सकारात्मक योगदान पुग्ने छ भन्ने विश्वास लिएको छु । उपरोक्त नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा नगरपालिका भित्रका आम नागरिक, राजनीतिक दल, बुद्धिजिवी, पेशाकर्मी, समाजसेवी, सुरक्षा निकाय, संचारकर्मीहरुको रचनात्मक सहयोग र सुझाबको पूर्ण अपेक्षा गर्दछु । अन्तमा हामीले प्राप्त गरेको उपलब्धिहरुलाई संरक्षण तथा संस्थागत गर्दै नगरलाई विकास तथा समृद्धि तर्फ लैजाने हाम्रो लक्ष्य तथा उद्देश्यलाई सफल बनाउन सहयोग गर्ने संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, विकास साझेदार संघ संस्थाहरु, स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरुज्यूहरु, जनप्रतिनिधिज्यूहरु, निजी क्षेत्र, सहकारी तथा सामुदायिक क्षेत्र, नागरिक समाज, आम संचार जगत तथा नगरका कर्मचारीहरु लगायत सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

धन्यवाद !

आषाढ १०, २०८१

.....
(अमिर मादेन)
नगर प्रमुख